

СПОР СРБИЈЕ И ХРВАТСКЕ НА ДУНАВУ

ИСТОРИЈАТ

- Српско-хрватски гранични спор се односи на различито виђење Републике Хрватске и Републике Србије на положај међудржавне границе на подручју тока Дунава.
- Спор се први пут јавио 1947. године, али је остао нерешен током постојања Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

ИСТОРИЈАТ

- Српско-хрватски гранични спор подразумева супротне тврдње о граници на неколико тачака дуж долине Дунава која дели две земље. Спорна подручја се налазе у делу тока дужине од 140 км, од укупно 188 км у том подручју.
- Највећи део спорне територије налази се у близини вароши Апатин, док су Шаренградска и Вуковарска ада наведене као нарочито спорна питања.
- Остале спорне територије се налазе у близини вароши Бачка Паланка и у општини Сомбор, на тремећи Мађарске, Србије и Хрватске.

ИСТОРИЈАТ

- Српско-хрватски гранични спор у Бачкој и Барањи. Хрватско становиште одговара црвеној линији, док српско становиште одговара току Дунава.
- ▣ под српском контролом, претендује Хрватска
- ▣ под хрватском контролом, без претензија Хрватске или Србије

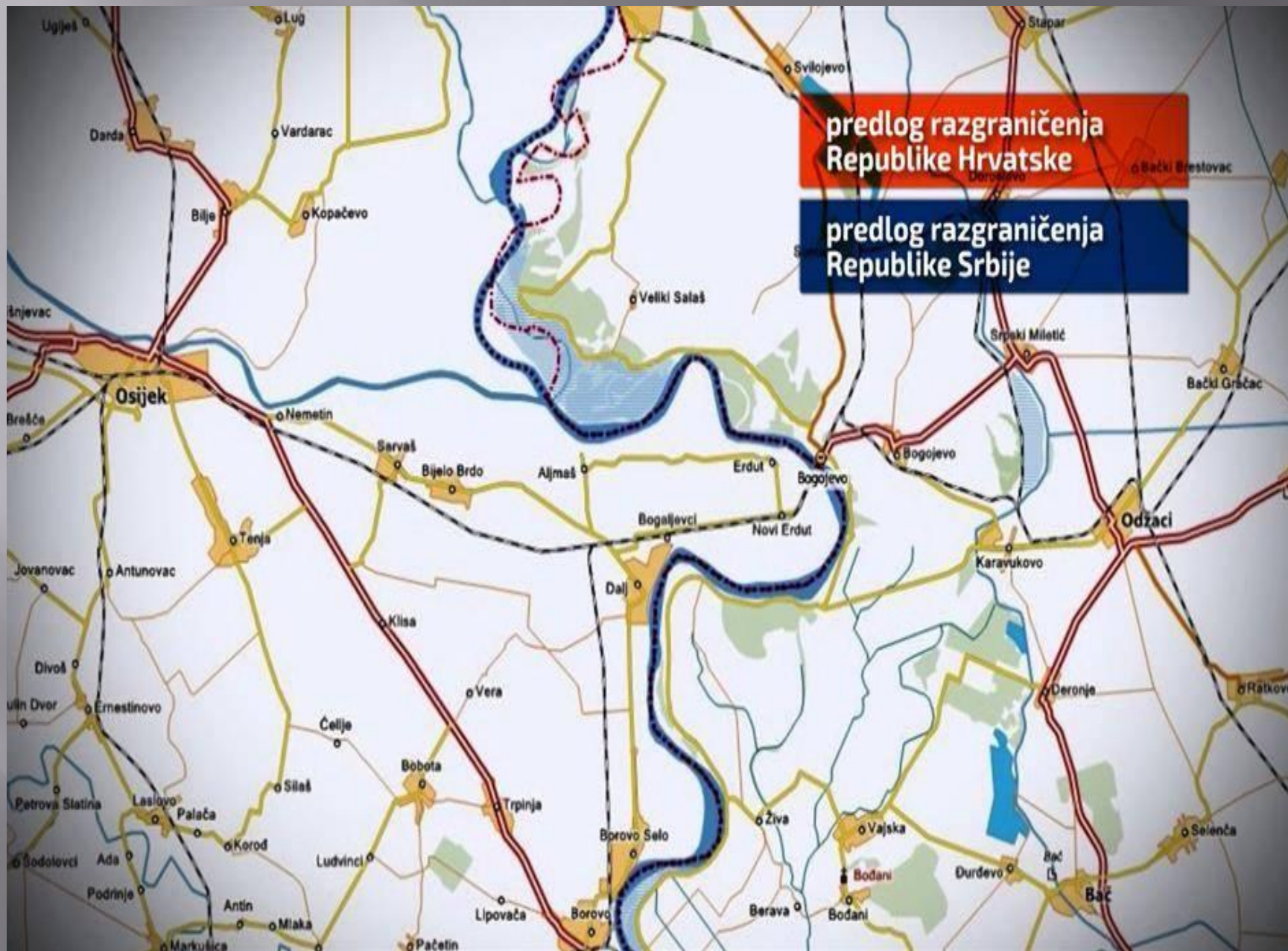
- Суштина спора налази се у природној појави. Од како су успостављене републике у Југославији, Дунав је био природна граница између Србије и Хрватске. Међутим, река је од тада сукцесивно меандрирала, и своје корито, а самим тиме и границу, померала са истока према западу и на тај начин одређене површине плодног земљишта су све више потпадале под територију Војводине, односно Србије. Хрватска тако захтева да јој поред два острва на Дунаву (Вуковарска и Шаренградска ада) која су под ефективном контролом Србије, припадну и сви “цепови” са леве обале реке.
- Укупна површина тих “цепова” износи око 9600 хектара. Ради се о плодној земљи која је богата шумама, као и индустријској зони, будући да на територији општине Апатин постоји фабрика пива.

СРБИЈА - АРГУМЕНТИ

- 1) Србија се позива на устаљену праксу међународног јавног права, а то је принцип матице.
- 2) Гранична линија повучена на средини реке дуж њеног целог тока - скупштина Војводине 1946. донела привремени закон којим је рекла да граница иде Дунавом.
- 3) Припале јој би две аде и џепови на левој обали Дунава.

ХРВАТСКА - АРГУМЕНТИ

- 1) Хрватска се ослања на записе из катастарских књига из доба Ауатроугарске.
- 2) Гранична линија раздваја катастарске општине тако да, не само да одустаје од тока реке, него га и пресеца више од 18 пута.
- 3) Припала би јој два поменућа острва, као и Бачка Паланка, Сомбор и Апатин.

СТАНОВИШТЕ МЕЂУНАРОДНОГ ЈАВНОГ ПРАВА

- Међународно право поседује принципе повлачења граница у случају измене речног тока. У случајевима постепених измена речног тока који су узроковани еволутивним деловањем природе, формирало се обичајно правило о промени границе. У случајевима тзв. природног прираштаја (увећавање копна на рачун мора/језера у које се реке уливају) и наплављивања (нагла промена речног тока) примењује се **талвег принцип**, односно **принцип матице**, по ком сви споредни рукавци припадају држави на чијој се страни налазе кад се посматра из угла линије раздвајања.

СТАНОВИШТЕ МЕЂУНАРОДНОГ ЈАВНОГ ПРАВА

- Када су у питању речна острва (аде) на рекама на којима је граница установљена на основу правила матице, острво остаје у припадности страни којој је најпре додељено, без обзира на промену матице.
- Од наведених норми мјп одустаје у случају да између држава постоји тзв. клаузула о непроменљивости граница. Конкретно Југославија је једну такву клаузулу унела у споразум са Румунијом из 1957. када је прихваћен концепт непроменљивости граница без обзира на промене воденог тока. Између РХ и РС не постоји таква врста споразума.

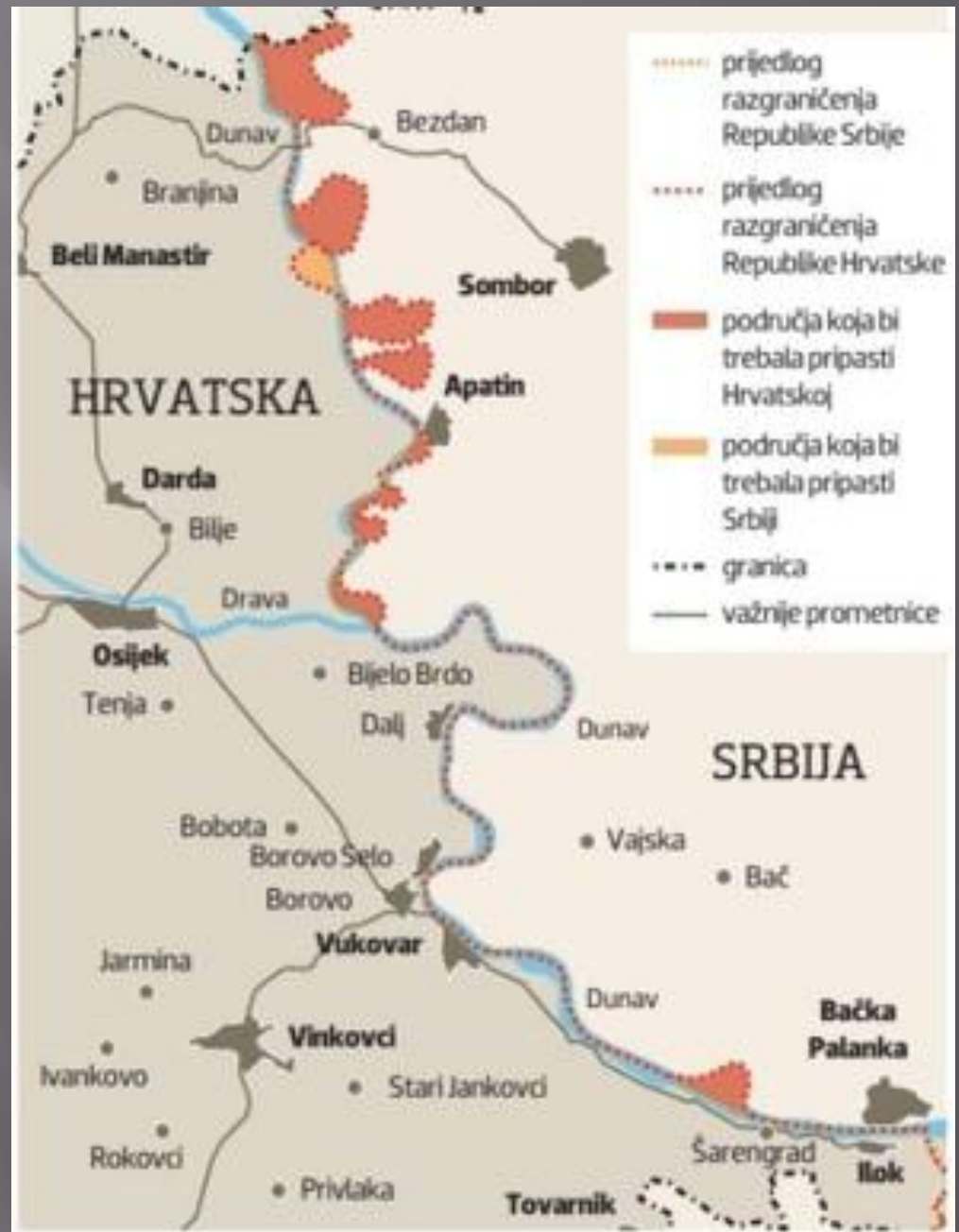
СПОРОВИ ИЗМЕЂУ ДРУГИХ ДРЖАВА

- Применом принципа матице успешно су решени сличајеви дунавске границе Аустрије и Немачке, Румуније и Бугарске, као и Мађарске и Словачке.
- Такође, исто правило искоришћено је у случају реке Куандо која је гранична линија између Намибије и Боцване. У том случају принцип матице није био део споразума међу државама већ је своје место нашао у судској одлуци којом је спор решен.
- Примери оваквог решења могу се наћи у Алжирском споразуму из 1975. године закљученом између Ирака и Ирана поводом спорне границе на реци Шат ел Араб

ЗНАЧАЈ РЕШАВАЊА СПОРА

- Нерешен спор омета улазак Србије у Европску Унију
- Хрватска, као чланица Европске Уније, може ометати, спречавати и постављати своје услове у поступку прикључења Србије Европској Унији
- Почетком 2000. године, Србија и Хрватска су основале **комисију** задужену за одређивање границе, али је у првих десет године сазвана само једном или два пута.
- Након вишегодишње неактивности, међудржавна комисија упостављена да идентификује и одреди границу између Србије и Хрватске састала се у Загребу у априлу 2010. године, а само да би закључила да је дошло до различитог мишљења о том питању.

- Постојање спора ствара проблеме и грађанима који насељавају спорну територију.
- Вуковарска и Шаренградска ада, као и „цепови”, где људи који у њима живе свакодневно прелазе по две границе да би обрађивали имања, ишли у школе или на посао, ремете свакодневни живот.

МОГУЋА РЕШЕЊА

1) Билатерални споразум - договор између Србије и Хрватске

➤ Више би у корист ишло Хрватској

2) Пресуда Међународног суда правде – применила би се резидуална правила међународног права о разграничењу држава. Граница на пловној реци се утврђује преко линије најдубљих тачака речног корита. То значи да свака држава има територију са своје стране реке и захтевало би неке територијалне компензације јер би морало бити уступања делова територија који нису тренутно у власти наше или суседне државе

➤ Више би у корист ишло Србији

3) Арбитража – стране би именовале неутрално тело или особу која би, након што чује ставове обе стране, донела арбитражну пресуду, која је обавезујућа за обе стране.

- Мала је вероватноћа да ће Хрватска пристати на арбитражу након случаја са Словенијом око Пиранског залива. Хрватска је истакла да неће поштовати одлуку арбитражног суда.
- „То ће бити комплексна правна процедура, али је на нашој страни међународно јавно право, тако да, ако не буде дејства неких ванправних фактора, очекујем повољну одлуку по нас”, рекао је Стевановић, државни секретар Министарства спољних послова
- Професор међународног права Бојан Милисављевић сматра да није немогуће да дође до договора две стране, али мисли да хрватска страна има стратегију. „ Свако пролонгирање преговора нама не би ишло у прилог, због процеса европских интеграција и њихове позиције у том процесу”.